СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 63 НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, пятниця, 30-го березня 1945. No. 63. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, March 30, 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016, 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

ЗГАДУЮТЬ ПРО ПЛЮРАЛЬНІСТЬ ГОЛОСІВ ДЛЯ АМЕРИКИ В САН ФРАНСИСКО

У Вашингтонських дипльоматичних колах появилася вістка, що Злучені Держави будуть домагатися тільки голосів для себе і для Росії, кільки має Велика Британія, коли прийде до голосування на конференції у Сан Франсиско. На підставі дотеперішнього порозуміння кожна держава, що бере участь у конференції, має лише один голос. Одначе тому, що Англія має ще за собою прихильність Австралії, Канади, Індії, Нової Зеляндії і Південної Африки, вона наділі розпоряджує більше ніж одним голосом.

У звязку з цим відновлено поголоски, що Росія може зажадати для себе 16 голосів ніби тому, що СССР представляє 16 „републик". Високі урядовці із департаменту стейту відмовилися давати вияснення в цій справі.

Сенатська комісія домагається подробиць з Кримської Конференції.

Сенатська комісія закордонних справ зажадала від адміністрації ближчих подробиць з нарад на Кримській Конференції. Це зроблено з цієї нагоди, що сенат має дебатувати над продовженням закону про Ленд-Ліз. Сенат хоче довідатися, які умови заключив президент Рузвелт на Кримській Конференції на підставі свого уповажнення. Адміністратор Чужинної Економічної Допомоги у своїх зізнаннях перед сенатською комісією виявив, що досі Злучені Держави зужили 15 відсотків своїх военних видатків на Ленд-Ліз, отже на допомогу чужинним державам, які воюють проти держав Осі.

ДЖАН ЛУЇС МОЖЕ ВИКЛИКАТИ МАЙНЕРСЬКИЙ СТРАЙК.

Досі обраховано дві третини голосів відданих членами майнерської юнії в справі страйку. Показується, що більшістю у пропорції 6 голосів проти 1 майнери дали повновласть предсідникови юнії Джанови Дж. Луїсови викликати страйк робітників в копальнях мягкого вугілля, коли він буде вважати це за потрібне.

Теперішній контракт майнерів із власниками копалень кінчиться в суботу 31. березня. Колиб до того часу переговори між юнією й власниками копалень не довели до угоди, Луїс може викликати й страйк. Зате федеральний уряд на підставі военних повновластей має право перебрати копальні під свою управу і приневолити робітників до праці.

ВИКАЗУЮТЬ ПОТРЕБУ СУБСИДІЙ ДЛЯ ПРОДУЦЕНТІВ МЯСА.

У Вашингтоні відбувається спільна нарада американсських і британських економічних знавців над запотребуванням мяса для Обєднаних Держав Водночас час сенатська комісія для закордонних відносин радить над продовженням Ленд-Лізу. Комісія прийшла до висновку, що Злучені Держави не будуть мати доволі мяса для вивозу, бо американські продуценти мяса („пакерз") не дістають належної ціни і не можуть продовжувати свої праці. Їм, як каже сенатор Елмер Тамес, грозить банкротство. Щоби цьому зарадити, сенатор домагається субсидій для пакерів із федеральних фондів.

ДАЛЬШЕ ОБСТОЮЮТЬ МІЖ-ЕВРОПЕЙСЬКУ СПІЛКУ ДЕРЖАВ.

У Ню Йорку відбулися наради Пан-Европейської Ради, щоб обговорити й застановитися над тим, який відзив найшла серед громадянства „Деклярація Европейської Взаємно-залежности". Предсідник ґраф Куденгове Калерґі виявив, що сенатор Ворен Остин з Вермонт прихильно віднісся до цієї справи після свого повороту із Пан-Американської Конференції в Місті Мексику. Він думає, що в Европі можлива теж якась спілка держав на лад Пан-Американської. Із інших прихильних голосів згадано ще заяву сенатора Гаролда Буртона з Огайо.

ХОЧУТЬ ПОШИРИТИ НА ВСІ СТЕЙТИ ПРОГРАМУ ВІЛЬНИХ ОБІДІВ ПО ШКОЛАХ.

Із Шікаґа прибув до Вашинґтону директор Програми Шкільних Обідів, Ф. О. Вашам. Він домагається, щоб конґрес приняв законопроект Фланаґана в тому напрямі, щоб із федеральних фондів давати підмогу містам для видавання обідів шкільним дітям по школах. Вашам доводить, що така спроба у Шікаґу виказала незвичайно гарні висліди, отже вона повинна спонукати федеральні чинники поширити таку систему по цілім краю.

Скличуть надзвичайну нараду для приняття Арґентини до Пан-Американської Юнії

Після виповідження війни державам Осі арґентинський уряд вніс аплікацію, щоб Арґентину приняти в члени Пан-Американської Юнії. Асистент секретаря стейту Нілсон А. Ракефелер на нараді з амбасадорами південно-американських републик піддав думку скликати надзвичайне засідання Екзекутивної Ради Пан-Американської Юнії, щоб вирішити цю аплікацію. Засідання відбудеться в суботу 31. березня.

Колиб Арґентина була принята до загальної юнії, тоді Злучені Держави ввійдуть наново в дипльоматичні зносини із Арґентиною, а представники Америки, Китаю, Англії й Росії порозуміються в справі запросин Арґентини на конференцію до Сан Франсиско.

АРНОЛД ЗАПОВІДАЄ ВЕЛИТЕНСЬКИЙ УДАР ПРОТИ ЯПОНІЇ

Ґенерал Г. Г. Арнолд, командант повітряних сил на Тихому океані, обіцяв у своїй оповістці виданій у Вашинґтоні, що після покінчення війни з Німеччиною „кожний літак, який тепер є в Европі, буде вжитий на завдання смертельного удару Японії. З цього заключають, що могутня американська повітряна фльота буде чимскорше перенесена на японські води.

СЕНАТОР ФУЛБРАЙТ ЗА ВИКЛЮЧЕННЯ ВІЙНИ В МАЙБУТНЬОМУ

Сенатор Вилієм Фулбрайт з Арканзо виголосив свою першу промову і в ній взвав сенаторів, щоб вони виказали способи, як недопустити до війни в майбутньому. „А коли сенат почувається безсильним до переведення такого завдання" — говорив Фулбрайт, — хай дасть спромогу палаті послів найти спосіб, як помогти сенатови".

Промова Фулбрайта вказувалаб на те, що він обвинувачує сенат за колишнє становище супроти Ліґи Націй. Він сказав теж, що край не може здаватися на „кількох високо культурних панів із департаменту стейту, що вони найдуть засоби для заграничної політики", тому сенат повинен помогти президентови своєю радою подібно, як це сталося на конференції в Місті Мексику.

Норвезький уряд на вигнанню іменує представників до Сан Франсиско

Норвезький уряд у Лондоні іменував шістьох норвежців своїми представниками на аліянтській конференції в Сан Франсиско, що починається 25. квітня. На чолі делеґації стоїть міністер заграничних справ Лі.

ЛЮБЛИНСЬКИЙ УРЯД ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ НЕЗАПРОШЕННЯ ЙОГО ДО САН ФРАНСИСКО

Польський уряд у Варшаві підняв протест проти того, що його не запрошено на конференцію в Сан Франсиско. Протест вислав на адресу британського й американського уряду. За причину незапрошення подав інтриґи польського еміґрантського уряду в Лондоні.

ПРОТИ-ФАШИСТІВСЬКА НАГІНКА В РУМУНІЇ

У вівторок арештовано в Семигороді д-ра Александру Вайду-Воєводу, 74-літнього бувшого премієра Румунії, що оснував був у 1935. році Фашистівську Фронтову Румунську Партію. Румунське радіо, сповіщаючи про цей арешт, називає Воєводу батьком Залізної Ґвардії та замаховцем на залізничих робітників. При арешті Воєвода пробував перекупити арештуючий його громадський комітет.

„КОЖНИЙ БРИТІЙСЬКИЙ ВОЯК ЗНАЄ, ЩО РОБИТИ З ГІТЛЕРОМ"

Відповідаючи на запит одного посла, чи британські вояки, піймавши Гітлера, мали би розстріляти на місці чи доставити живцем урядови, заграничний міністер Іден заявив, що кожний британський вояк певно знав би, що йому робити з пійманим Гітлером.

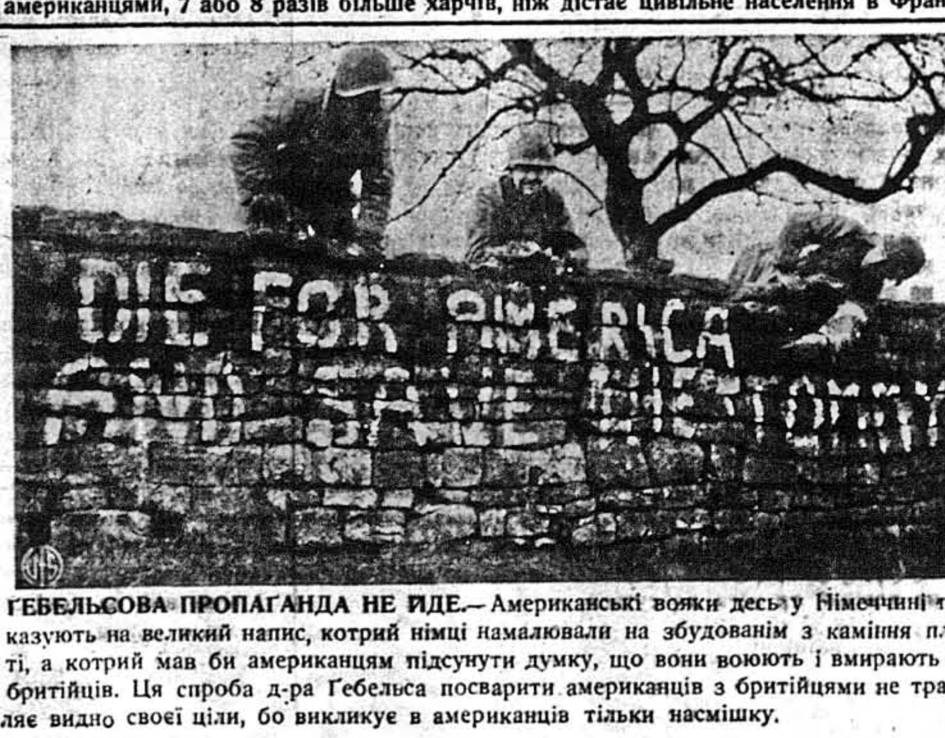
ФЛИН МАВ ДРУГУ АВДІЄНЦІЮ В ПАПИ

Загальну увагу звернув небувалий досить факт, що політик американської Демократичної Партії Едвард Флин, котрий, за загальними догадами, веде переговори в справі порозуміння між Москвою й Ватиканом, мав у папи другу авдієнцію.

Ґазетярі всетаки висказують поважні сумніви, чи до порозуміння може дійти. Вони переконані, що, якаб не була воля Москви в цій справі, Ватикан на таке порозуміння піти не може, бо воно скомпромітувало би Ватикан в очах усего католицького світу.

БРИТІЙЦІ ХОТІЛИ БИ ДІСТАВАТИ БІЛЬШЕ ХАРЧІВ З АМЕРИКИ

Підчас дебати в справі харчів, що велася в середу в британськім парляменті, з висказів багатьох послів видно було, що британці хотіли би бачити більше американської участи в харчуванню світа. Один з послів спитався представників уряду, чи не дістають німецькі бранці, взяті американцями, 7 або 8 разів більше харчів, ніж дістає цивільне населення в Франції.

ҐЕБЕЛЬСОВА ПРОПАҐАНДА НЕ ЙДЕ.— Американські вояки десь у Німеччині показують на великий напис, котрий німці намалювали на збудованім з каміння плоті, а котрий мав би американцям підсунути думку, що вони воюють і вмирають за британців. Ця спроба д-ра Ґебельса посварити американців з британцями не трафляє видно своєї ціли, бо викликує в американців тільки насмішку.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСЬКА ЖЕНУТЬ НА ЛАЙПЦІҐ, БРИТІЙСЬКІ НА МІНСТЕР СОВЄТСЬКІ НА ВІДЕНЬ

Гітлеровий Райх прямо приголомшений ударами аліянтських армій зо заходу й сходу та від нутрішньої дезорґанізації.

На західнім фронті шість аліянтських армій займається останніми фазами кампанії. Британська Друга Армія, що увірвалася на північно-німецьку рівнину, зближається до міста Ділмена й до Мінстера, столиці Вестфалії. Американська Девята Армія помагала їй добути місто Дорстен. Інші частини цеї армії переломали завзятий опір ворога та добули міста Кірхгелен, Штеркраде та Рурфорт. Ці війська націлюються на добуття важних залізних фабрик в Ессені й околиці.

На полудне від цих частин Перша Американська Армія заняла Вайлбурґ, добула Ґісен й Бельнґавзен на північ, та завернулася на полудне на зустріч Третій Армії, аби створити „мішок" на ворога. Перша Армія видимо націлюється на добуття Лайпциґа, що лежить на 170 миль на північний схід. Третя Армія заняла Вісбаден та вела далі бої на вулицях Франкфурту, очистила з ворога Бішофсгайм та загналася аж до Альтенштадту. Інші частини Третьої Армії очистили з ворога Ашафенбурґ та посунулися за ворогом аж до Гамельбурґу.

Сема Армія зіткнулася з Третьою армією понижще Ашафенбурґу та ввійшла до Фірґайму, на північ від Мангайму.

Команда Першої Армії покрила тайною рухи своїх військ. Вона видно концентрує кольосальні сили під Фульдою. Повзи Девятої Армії заняли фабрики заліза й стали в околиці Гамборна, котрі належали до відомого сталевого магната Тісена, що жертрував міліони на піддержку націстичної пропаґанди в часи на[...]жчого занепаду націз[...].

НАВІТЬ НІМЕЦЬКЕ РАДІО ПРИГОЛОМШЕНЕ НЕВДАЧАМИ.

Що всі ці невдачі німців на побоєвищах викликали поражаюче враження на німецьку публичну опінію, видно хочби з того, що німецькі воєнні коментатори в один мент признавали відкрито, що німецькі війська розбиті, а тим самим німецька справа вже пропала.

Одначе незадовго опісля й радіові коментатори отямилися та почали говорити на іншу, більше боєву нуту, хоча очевидно ситуація зовсім не змінилася. Вони стали говорити німцям, що опір німців на західнім фронті стає щораз завзятіший.

Не могучи ставити опору Аліянтам на побоєвищі, німці почали вживати проти аліянтських військ радія. З німецького міста Арнгему націстичне радіо голосило на війська Айзенговера: „З кожним днем стає ясніше й ясніше, що остаточна перемога буде по вашім боці", а потім апелювало до співчуття аліянтських військ, кажучи, що німці добрі люди, які будуть щасливі, як закінчиться війна й вони будуть могти вернутися до мирних занять."

ПРИЗНАКИ НУТРІШНЬОГО РОЗКЛАДУ НІМЕЧЧИНИ.

У місті Франкфурті над Майном певна частина громадян відмовилася слухати приказу місцевого націстичного ґавляйтера та йти до бою в цивільних одягах, а деякі навіть узялися розброювати німецьких вояків. Не дивлячися на те, що бунт здушено, а збунтованих перестріляли війська націстичної поліції („SS"), подія має велике значіння, бо, як показує досвід першої світової війни, якраз такі події якраз у Франкфурті були приґравкою до заломання нутрішнього фронту в Німеччині.

Що одначе націсти роблять очайдушні зусилля, аби вдержави німецький народ у сліпому послусі для своїх приказів воювати до кінця, видно з події в Аахені, що вже давно находиться в руках Аліянтів. Там до канцелярії посадника, встановленого аліянтською владою, ввійшло трьох націстів та, заманувши туди потім посадника, вистрілом у висок убили його на місці. Доконавши замаху, втекли.

СОВЄТСЬКІ ВІЙСЬКА ПЕРЕРІЗАЛИ ВІДЕНСЬКУ ЛІНІЮ Й ЗАНЯЛИ ҐДИНЮ.

Совєтські війська вже очистили зовсім з ворога польський порт на Балтику Ґдиню та майже добули весь Данциґ.

У Чехословаччині Червона Армія перейшла ріку Рабу та підійшла на віддаль 10 миль від границі Австрії, розбивши фортеці Шарвар, що вважається бастіоном Відня. Вона теж заняла мадярське місто Ґер, та частину міста Комарна, де совєтські війська утворюють кліщі на ворожі війська на Мадярщині.

Над Балтиком німцям лишилися тільки три „мішки": один коло Данциґу, другий коло Кеніґсберґу, а третій у західній Лотві.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Сити і Заграницею		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Один з тихих переворотів

Перед так званим рільничим комітетом палати репрезентантів американського конґресу, на переслуханню в справі внеску конґресмена Джана Фленеґена, ставав свідком ґенерал Луис Герші, директор поборової служби, і подав конґресови, а посередно й цілому краєви, замітні факти про ту преважну національну справу, якою є справа здоровля.

Подав він справді поражаючі факти. Наприклад, з молодих людей Америки, що зголосилися до війська на основі закона про поборову службу, прийшлося військовим властям відкинути півпята міліона молодих людей як нездібних до військової служби зпричини слабого здоровля. При тому поражаюче число відкинених це були молоді люди, котрих здоровля недомагало зпричини невідповідного віджилювання. Це не значить, що вони в дослівнім значінню голодували; це значить, що, хоча вони й мали харчі, але ті харчі не давали їм того, що харч повинен давати, якщо людина має має бути здорова. Ці люди, іншими словами, хорували на різні недуги, що їх викликує невідповідна пожива. Між такими признаками невідповідних харчів визначне місце займали зіпсуті зуби, через котру то одну недостачу військовим властям прийшлося відкинути з першого міліона зголошених до війська 200,000 людей, або одну людину на кожних пять зголошених.

Коли факти, розкриті цим визначним федеральним урядовцем, замітні, то нагода, при якій він це розкрив, можна сказати, ще замітніша. Говорив він саме при нагоді розслідів, що їх конґресовий рільничий комітет розвів вправі проекту постійних обідів для молоді в школах. Внескодавець, конґресмен Фленеґен, вніс цей закон як міру державного забезпечення. Як він дійшов до такого висновку, не важко догадатися: коли край потребує для забезпечення свого існування війська, а при наборі війська показується брак здорових молодих людей, а одночасно показується, що відкинені звичайно терплять на наслідки невідповідного віджилювання в дитинстві, то перша зарада на такий невідрадний стан, що просто сама собою насувається на думку, є природно думка, аби держава дала дітям поживу, яка потрібна їм як основа їх здоровля на все життя.

Нiщо й казати, що в цій льогіці є революційна думка, що за здоровля дітей відповідає держава. Є це перелом від старої думки, що за здоровля дитини відповідають виключно її родичі. Цей революційний перелом є видно вислідом другої світової війни, підчас котрої держави зрозуміли, що через занедбання здоровля дітей родичами може завалитися не так родина, як держава. За її революційність проти цеї думки повстануть певно прихильники старовини, і прихильникам новини прийдеться звести з ними довгу боротьбу. Та до кінця цеї війни за всякою правдоподібністю перевага останеться за прихильниками нового наставлення, бо тепер край до болючого свідомий потреби оборони краю.

Двоякі зміни в духовім життю Совєтів

Ми згадували вже, як то кореспондент щоденника Ню Йорк Геральд Трибюн Морис Гиндус після свого повороту із Совєтів згадав про зворот в совєтських настроях у відношенню до колишніх царів та інших російських провідників. Цей зворот іде в тому напрямку, щоб вихвалювати все те, що колись робило царську Росію сильною. Отже це є зразок новітнього совєтсько-московського націоналізму.

В останній статті про життя в Совєтах, поміщеній в Ґеральд Трибюн 27. лютого 1945. р. Гиндус пише про зміни в інтелектуальнім та артистичнім життю. Він стверджує, що економічне життя є дальше строго колективістичне, а в політичнім життю можна завважати маленьку полекшу в диктатурі большевицької партії. Зате великі переміни йдуть в інтелектуальнім та артистичнім життю.

Це завважав Гиндус вчасі своїх відвідин у російській школі. Він прислухувався лекції літератури у вищій клясі дівочої ґімназії („гайскул"). Саме тоді учениці обговорювали театральні твори Чехова. Чехов, як звісно, писав твори з життя дворян-шляхти. І от що завважав Гиндус: Учениці одна за одною вихвалювали героїв цих театральних драм і говорили про них як про „отих дорогих і ласкавих дворян" або „тих лагідних і ніжних дворянок".

Зі здивуванням замічає Гиндус, що оця нова мова в ґімназіях це нечувана зміна. У ній зовсім не слідно клясового упередження ані разячої клясової ненависти, якою були переповнені лекції кожного предмету, а особливо лекції літератури в роках 1920 аж до першої половини десятиліття по році 1930. Ця делікатна мова дівчат була тим більше замітна, що дівчата жили в фабричній околиці і були в більшій частині дочками фабричних робітників. І так уже далеко ці дівчата були віддалені від першої совєтської ґенерації учениць, що вони стали дуже прихильно настроєні і співчували недолі „страченої ґенерації" із перед-совєтських часів, яку то ґенерацію описував Чехов у своїх творах. Для цих робітничих учениць пани й пані — тобто „ґаспада" й „барині" із творів Чехова не були вже „ворогами людства", як ще недавно представляли їх совєтські школи, але людськими істотами, які не були всилі перемінити тодішні відносини.

Ця дискусія в дівочій школі „була найбільшою несподіванкою за мого 18-місячного побуту в Совєтах" пише Гин-[illegible] дотепно додає, що „людський підхід як до російських так і до чужинних клясиків є лише одною признакою нового умового ферменту, який потрясає цілу російську ментальність". Потім згадує ще раз про те, як приготовляються нові шкільні підручники про історію, як навіть підручники в військовій академії Суворова вже не відповідають теперішнім настроям і там уже приготовані нові книжки. Ще лише під економічним оглядом підручники історії мусять придержуватися теорії марксизму, а у всім іншім це є патріотичні книжки.

Читаючи про це, неодин українець чи приятель України подумає собі: „Чейже може і до української історії большевики тепер поставляться інакше і можна буде славити героїв українського народу так, як московські большевики славлять російських героїв".

Ми недавно згадували, як цілком інакше поставлена в Совєтах українська історія. Ми згадували, як у свіжо наспівшій до Америки книжці „Двадцать пять лет исторической науки в СССР", виданій в Москві 1942. р. поміщено статтю В. И. Пичета „История Украины в Советской историографии", і як там представлено змагання, щоб цілковито перекабатити історію України, написану Михайлом Грушевським. По кількох невдалих спробах написати історію України відмінно від напрямку, в якім писав Грушевський, доручено написати книжку К. Г. Гуслистому, а як написана ця історія, це вияснює згадана стаття Пичета так:

„У протилежности до Грушевського Гуслистий твердить, що Київська Русь це спільний період для історії білоруського, українського і великоруського народу. Вперше її обґрунтував академик Б. Д. Греков у його знаній праці „Киевская Русь". Її недавно провірив Петровський. Провірка Петровського також ударяє націоналістичну підставу Грушевського. Акт з 8. січня 1654. р. (себто прилучення України до Москви) Петровський представляє, як менше зло".

До оцеї совєтської заяви треба додати пояснення, що згаданий Б. Д. Греков написав по російськи історичний твір „Киевская Русь" і його видав „Институт Истории Наук Союза Советских Социалистических Републик". Отже з цього виходить ясно, що совєтський уряд просто диктує, як має бути писана історія України: Наперед каже москалеви написати історію України по московськи, а на такій праці щойно має бути оперта [illegible] історія України. З цим навіть не криється самий Пичет і вітверто пише: „Оця традиція вивчення Київської Руси продовжається і в періоді совєтськім. Інститут опублікував цінні праці С. В. Юшкова, котрі були переведені і на російську мову".

Коли порівнаємо вісти, подані Гиндусом про зворот в науці історії російського народу, із вище згаданим змаганням сфальшувати історію України, писану українськими історикам, кожному стане ясно, по що це робиться. Це просто змагання до відбудови давнього російського націоналізму з одночасним нищенням усього, що змагає до втримання українського націоналізму, тобто окремішности українського народу від московського.

Микола Чубатий

Співці минулого України

По різних містах Америки, де живуть кольонії американців українського роду, назви їх хорів носять назви — Боян, Бандурист, Кобзар то що. Назви ці нам нині стали буденними, немов кожна інша назва на означення предмету чи особи, дарма, що ці назви взяті із нашої історії, звязані з тим чи другим періодом українського минулого, представляють духа епохи. Одні з них звязані з минулим ще старої княжої України, другі вже навязують до козацької України, ще одні вже злучили своєназвище та працю з новочасною Україною.

Таких співців минулого України згадують наші історичні джерела кількох, хоч не всі стали рівно популярними серед нинішного покоління українців. На заранні історії українського народу згаданий Боян Віщий, дві сотні літ пізніше стара українська літопись згадує про співця Митусу, в козацькій добі часто вже згадується про бандуристів та кобзарів. Тарас Шевченко одного такого кобзаря охрестив назвою Перебендя, тому й свій ґеніяльний твір, збірник поем назвав Кобзарем. Відомі теж всім лірники, це теж як свого рода відбитка занепаду політичного заінтересування в Україні серед широких мас. Увага широких шарів звернулася до моральних та релігійних проблєм і співцями такої України являються лірники.

Боян Віщий.

Найстаршим співаком-поетом минулого України був Боян. Боян це співак та поет в одній особі з другої половини 11-го століття. Боян це був натхнений поет, талановитий співак та гарячий український патріот. Про його особу не згадує літопись, натомісць до нас прийшла згадка про нього в найкращім поетичнім творі старої княжої України в „Слові про Полк Ігоря". У своїх піснях Боян літав фантазією сизим вірлом попід небеса, та своїм многострунним інструменті, подібнім мабуть до пізнішої бандури, він грав до пісень, що їх сам уложив, про радісні та сумні часи рідної української батьківщини.

Його як патріота боліло серце, що між українськими князями були чвари та незгоди на згубу української землі. Тоді його пісні виходили повні болю, а його інструмент квилів жалісно. Але Боян здебільша співав про радісні хвилини в життю України, що підносили духа догори. Він умів співати про подвиги української зброї в обороні християнської цивілізації. Тоді струни його інструменту дрожали радісно, голос його поем був торжественний та піднесений.

Про співця староукраїнського минулого, про Бояна, таке говорить „Слово про Полк Ігоря", переспіване на нинішну українську мову поетом Святославом Гординським:

Бо кому Боян натхненний
Спів було співати схоче,
Зараз мислею поскочить
Верховіттями дерев.
По степах майне зелених
Сіроманцем-вовком хижим,
А під хмарами — він сизий
Заширяє, мов орел.
Як давноминулі чвари
Пригадає, то в погоню
Соколів він зараз десять
Випускає до гори
На лебідок білих зграю —
І який яку догонить,
То найскорше заспіває
Про князів йому старих.
Про старого Ярослава,
Про Хороброго Мстислава,
Що ножем Ределю хана
Між касогами убив.
І про красного Романа
Святославового сина.
Ні — то Боян не пускає
На лебідок білу зграю
Вгору десять соколів,
То торкається Бояна
Віщі пальці струни живучих
А вони сами співучі
Вже виславлюють князів.

Особи, згадані в „Слові про Полк Ігоря", як ці, про яких він співав пісні, це все історичні особи, здебільша другої половини 11-го століття. Ярослав Мудрий це відомий київський князь, наслідник Володимира Великого. Мстислав Хоробрий це його брат та рівночасно політичний противник. Ще як молодий князь був він намісником в Тьмуторокані, найдальше на полуднений схід висуненій кольонії України, на нинішній Кубанщині, під Кавказом. Там мусів Мстислав зводити бої з черкесами і вславився побідою двобою над ханом Ределеєм поміж рядами обох армій — української та касогської. Роман Красний це був внук Ярослава Мудрого, один із бравурних вояків тої доби. Співак-поет Боян це співець найстаршого українського минулого, бо співець перших християнських часів в Україні.

Гордий Митуса.

По двіста літах української світлости — часів староукраїнської київської держави над Дніпром, згасла слава Києва. Затьмили її варвари, що хмарами надтягали з Азії. Вони то повалили київську імперію, а на її руїнах повстало більше дрібних князівств-держав. Осередок українського політичного та культурного життя перенісся до Галичини, на Волинь, словом на Західну Україну. Місце Києва заняв Галич над Дністром положений у спокійнішім закутку української землі.

Тут зросла Галицько-Волинська Держава, що втягнула під своє володіння й старий Київ, тепер вже безсильний та обдертий зі слави.

Західна Україна граничила з Мадярщиною та Польщею, недалеким було теж цісарство римське німецького народу. Тому західно-европейські впливи широким руслом стали продіставатися в Західну Україну. По дворах князів та можних бояр жили тоді на заході співаки, звані трубадурами та труверами. Перші оспівували пісні в честь гарних жінок, любовні пісні, другі оспівували лицарські подвиги лицарів, найчастіше в обороні християнства. Звичай цей перенісся теж і в Західну Україну. По дворах можних бояр жили такі співаки-поети тогочасного боярського життя. В його честь складали вони поеми-пісні.

Західно-українське боярство не виказувало багато державно-творчих прикмет, навпаки воно мало на оці інтереси свої приватні, тому не любили західно-українські бояри короля Данила, сина могутнього Романа „самодержця" і будівничого другої української держави. Таких теж настроїв були й їх двірські поети-співці.

Галицько-волинська літопись оповідає, що по дворах перемиських бояр, гордих та ворожих для Данила, жив талановитий поет та співак Митуса. Митуса жив протикнязівськими настроями свого окруження та не любив свого володаря за його демократизм, за його прихильність для міщанства та селянства. Одного разу стрінувся Данило з поетом-співаком віч-у-віч та прохав його, щоб був справедливим та став теж співати про свого князя, що мав великі заслуги в боротьбі з татарською дичю. Одначе гордий Митуса відмовив королеви Данилови, не погодився співати поем-пісень в честь його діл.

Король Данило приняв цю відмовну відповідь Митуси болюче, одначе народня опінія відплатила Митусі, співцеви боярської волі та самоволі, бо він не перейшов до історії з популярним назвищем Віщого співака, як Боян, мимо його великого талану.

Бандуристи та Кобзарі.

По сто літах впала теж західно-українська держава, український нарід на сотки літ дістався під чужинецьке володіння, аж по двіста літах повстала українська народня армія — українське козацтво. Козаки стали в защиту українського народу не тільки проти татар та турків, але також проти гноблення чужинцями, проти соціяльної експльоатації українських мас. Їх подвиги на полі бою знов стають предметом поем-пісень нових співців українського минулого бандуристів та кобзарів. Ці два роди співаків та творців народних поем на різні теми життя нації виступають майже одночасно. Різниця між ними була ця, що бандуристи грали на многострунім інструменті, званім бандурою, кобзарі грали на інструменті дутім, надуваним мішком з козячої шкіри, на кобзах. Бандуристи та кобзарі співали пісні

Альф Тайкс

Мандрівні Люди

І цю точку гості нагородили рясними оплесками, ротмістр глянув на дівчину й доглянув на її личку легеньку усмішку.

Вкінці дівчина виїхала на конику. Обїхала кілька разів невеличку арену, чимраз скорше, вкінці їхала стоючки, розложивши руки, із замкненими очима. Як Козинка зіскочила із коня, ротмістр став плескати в долоні голосніше ніж усі інші.

Після перерви знову відізвалися сурми. Танцювала Козинка з діядемом у волоссі, в пушистій білій суконці. Танець закінчився пантоміною. Виступала тут китайська княжна, яку несли в золотій лектиці. Арістон грав китайську пісоньку. Та княжні нараз заступили дорогу опришки на конях, у червоних блюзах. Вони взяли княжну в полон. Гіренько плакала бідна княжна. Тепер мусіла давати коням обрік і спати з безрогою та козою. Аж нараз надїхав князь (це була Козинка) у чорному еспанському одязі, з мечем при боці. Князь станув до бою з опришками, ляссом постягав їх із коней та повязав. Щаслива княжна скрикнула з радости, впала князеві в обійми, заграли сурми, музики, вистава скінчилася.

Ротмістр устав, протер чоло, наче хотів прогнати сон із очей. У тіні за цирком стояла непорушно Козинка. Ротмістр підійшов до неї:

— Ваші коні трохи за худі. Можеш завтра прийти до двора, дівчинко. Дам тобі знову оброку для Сулейки.

*

На другий день ротмістр пішов до стайнів. Оглянув коні, похитував головою. Так застала його Козинка.

— Ах, скільки коней, — сказала вона й розглядалася по довгій стайні.

— Може попробуєш сісти на оцього карого?

Вона не відповідала.

— Боїшся, що скине тебе?

— Скине? Ні!

— То добре. Поїдемо! — сказав ротмістр.

Пігнали чвалаючи. За ними два ловецькі пси. Ожини падали з кущів, листя починало вже червонітися.

— Ти добре їдеш, Козинко.

— Я ще мушу вчитися.

— А не хотілаб ти піти до мого двору, твій коник дістав би окрему стайню, найкращий обрік.

— Ні, бо мій коник цирковий.

Минали дні, парубки носили мішки вівса до цирку.

*

У кухні говорили дівки, як мили посудину:

— Пан хіба з глуздів зійшов. Найгарніша пані в місті вийшла би за нього радо, а тепер він залицяється до такої циганки!"

— Зате вона вміє добре їздити на коні! — сказав старий наймит Іван.

— Їздить на коні, певно з руки ворожить і інші штучки знає, а одного дня пропаде, ще й гроші пропадуть разом із нею!

*

Роса впала на трави, вечірній вітрець колише берези. Ротмістр сидить на пні дерева, а біля нього Козинка. Коні пасуться.

— Остань у мене, Козинко. Не будеш більше танцювати. Я заплачу їм відшкодування за тебе.

— Не можу.

— Можеш. Нове життя зачнеться для тебе. Будеш на дворі жити як моя жінка! Всі ті гарні коні будуть твої...

Дівчина встала.

— Я вже мушу відїздити, — сказала тихо.

— Так мусиш відїздити, до твого кльовна, що бє тебе батогом, собака! І ти даєш себе бити йому... Ах, коби він попався в мої руки!

— Він мав право, я зле танцювала...

Ротмістр похилив голову:

— То ти мене не любиш?

— Люблю... Одначе не можу остатися в тебе. Мусиш це зрозуміти. — Нараз засміялася наче дитина: — Може з мене буде ще славна циркова артистка, мої портрети будуть порозліплювані по мурах великого міста...

І вона вже на коні. Мовчки верталися полем.

*

Вечір. Від міста чути музику. Ротмістр наче непритомний пішов на Стрілецьку площу. Сперся об штахети біля зеленого циркового воза, в тіні дерева. Вдивляється в фіраночки. На східцях возу сидить невеличкий пес.

Роздалися звуки сурм. Вистава скінчилася. Публика висипалася з цирку, довкола став гамір стихати. Світла в цирку погасли. Вкінці вийшов і кльовн. Сплюнув і позіхаючи пішов до воза. Пес став листитися біля кловнових ніг. Кльовн вдарив його батогом, пес заскомлів і десь пропав.

— Козинко! — крикнув кльовн.

— Що хочеш, Джеко? — почувся голос дівчини із середини воза.

— Ходи сюди! Одначе зараз!

Двері відчинилися, дівчина вийшла несміливо.

Кльовн кинувся до неї: — Ти все ще не навчилася! То я тебе навчу, велику паню! Одначе нині буде вже останній раз!

І кльовн схопив дівчину за

(Докінчення на стор. 4-тій)

На кім спочиває народня праця?

Українська американська громада переживає саме тепер важку крізу. Не лише, що політичне положення у світі таке, що не дозволяє на складення якогось точно означеного пляну акції для облекшення смертельної загрози, яка зависла над українським народом, але ще й не стає їй сил до ведення нормальної, так званої „народньої праці" серед земляків у Злучених Державах. Внаслідок такого положення появляються тут і там голоси недовіря до „проводу", а подекуди ще й погроза, що дальше по місцевостях не буде йти загалом ніяка праця, коли „провідники" щось не зроблять. Зрештою нема ясного означення, чого саме люди по місцевостях від проводу домагаються. Вони лише вказують, як то ті або тамті чужинно-американські ґрупи розвивають працю між своїми людьми.

Щоправда, народня справа серед американців українського роду ніколи не була вповні вдоволяючою. Значить, ніколи не було такої ідеальної гармонії між поодинокими ґрупами, щоб можна було сказати „Тепер лише працюймо!". Це вже виходить із самого положення цеї громади, що звичайно називаємо Американською Україною. Подрібно призадумуватися над цілою минувшиною цієї громади до нічого не доведе. Це хай розбирають частями різні місцеві гуртки, як мають свобідний час. Розбираючи, хай самі приходять до якогось висновку і, як хочуть, хай подадуть свої поміченя до прилюдного відома.

На скільки йде про цих людей, що їх називають „провідниками", то властиво точно не знати, кого то громадяни по місцевостях мають на думці. Чи отих кілька одиниць, що їх імя час від часу згадується в газетах, чи може якийсь стан, або може загальні організації? Коли йде якесь невдовілля, хай люди ясно скажуть, з кого або з чого вони невдоволені.

Якось так склалося, що кілька освічених одиниць серед нашої громади дістало працю при українських газетах. Отже звичайно так бувало, що то на адреси редакторів сипалися домагання ширшої акції. На скільки ці одиниці могли, вони ці домагання сповняли. Та, нема де правди діти, не всі такі одиниці надаються до так званої „громадської" праці. Є такі, що не вміють навіть промови сказати, є такі, що загалом не хочуть нічим займатися поза свою фахову працю, але є такі, що кидаються на всі ділянки.

Тепер приходить нова доба. У світі йдуть такі переміни, що співробітники по газетах мусять відбувати щось наче нову школу. Вони мусять слідити за цими перемінами й добре розчовпувати, про що йде справа. Події зміняються так, що з ними падають давні теорії, давні засади, навіть давні поняття моралі. Отже відповідальний чоловік, який хоче щось для інших написати, мусить у першу чергу самий себе добре поінформувати, про що йде справа. Саме на таку працю треба присвячувати багато часу і сили. Бо наука це теж праця, яка виснажує сили не менше, ніж фізична праця.

Отже, коли хто совісно хоче сповнити свій обовязок в редакції, то йому тепер не стає часу на якусь організаційну чи іншого роду „громадянську" працю. Зате такі умові працівники мають тепер далеко важнішу працю, яка для нашого ширшого загалу незнана. Це праця, получена з освідомлюванням американського загалу чито дорогою писання, чи розмов, чи конференцій. Ця праця не дасться точно означити ані оцінити, бо її вислідів не можна бачити, а вона мусить бути кимсь виконана.

Коли так, то на кого треба здати працю організаційну, збіркову, аґітаційну? На це хай відповідять місцеві патріоти. Хтось досі таку працю виконував, отже і на дальше вона мусить іти. Слати погрози на адресу „проводу" не осягне цілі. Справа допомоги українському народови так само важна для адвоката, лікаря, священика, дяка, бизнесмена, учителя, чи хочби „простого" фізичного робітника чи кого хочете, як і для редактора та урядовця центральної народньої установи. Як увесь народній загал не стане до такої праці тепер, то за це не буде відповідати ні редактор, ні головний урядник центральної установи, але кожний свідомий громадянин за себе.

Так само відбивати большевицькі напасти або випростовувати шлях до праці, забагнований різними невідповідальними одиницями обовязані всі громадяни. Матеріялів найде кожен доволі в народніх газетах та в творах наших передових письменників. На це й видані твори Шевченка, Франка, Шашкевича, Коцюбинського, Лепкого, Олеся чи кого там іншого, щоб на них оперлися всі громадяни і діячі. Читання цих творів є обовязком свідомого громадянина, а то й кожного грамотія. Зрештою це лише пригадка, якими дорогами повинна йти тепер народня праця і хто її має виконувати.

про подвиги козаків, про недолю українських невільників, співали теж релігійно-моральні пісні.

Тарас Шевченко описує нам такого одного Кобзаря Перебендю, що вміє співати й сумно й весело. Бандуристи співали більше про загально-національні справи, кобзарі про приватні переживання українських людей. Тому бандуристів переслідувала царська влада, бо вони своїми співами підтримували українського патріотичного протиросійського духа, бо бандуристи співали отверто так, як їм душа й серце говорили.

Совєтська влада оживила артистичну професію бандуристів, навіть їх попирає, але бандуристи стратили зовсім свободу співати про це, про що їх серце бажало б. Совєтським бандуристам наказано співати про Сталіна, про інших лідерів нового режиму, що завело бандуристів на шлях їм чужий, що вести мусить до занепаду їх мистецтва.

Лірники появилися вже по бурливих часах української героїчної доби. На своїй скромній лірі вони грають та співають пісні релігійні та моральні. По останній визвольній боротьбі лірники Західної України стали теж брати за теми до своїх поем-пісень події політичні. Співали вони про подвиги та трагедію галицької армії, про нужду під чужим володінням. Тому їх продукції притягали нераз сотні слухачів, аж доки представник польської влади, поліцен, не розігнав принагідної публики та принагідного мистця.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

Шевченківське Свято.

Заходом Злучених Братств і Товариств міста Клівленду влаштовано дня 11. березня б. р. Шевченківське Свято. Воно почалось панахидою в українській православній церкві, котру відправив о. Дмитро Лищишин за упокій душі Тараса, а пополудні відбулась академія в У. Н. Домі на 14. улиці. Програма відбулась в такім порядку:

Мужеський хор Бандурист, під проводом Івана Тремблюка, відспівав „Заповіт Шевченка". Потім адв. Іван Білінський виголосив вступне слово по англійськи, а маленька дівчина Катруся Жук віддеклямувала один вірш.

Реферат про Шевченка виголосив о. Дмитро Лещишин, за який публика наогродила його бурею оплесків. По рефераті Марія Попович віддеклямувала „У великий день Тараса Батька", а потім забрав слово голова Злучених Братств і Товариств, Володимир Тритяк(і попросив присутних зложити жертву на допомогу потерпівшим у війні в Україні, котру то жертву має передатися Допомоговому Комітетови.

Збірка принесла $167.83.

При кінці забрав слово молодий адвокат Іван Демкович і взивав всіх до згоди і любови, так як цього научав Шевченко.

На останку хор Бандурист відспівав український гимн і на тім закінчено академію.

Ще додам, що кожного року українська кольонія в Клівленд обходила національні свята разом. Та цього року, нажаль, так не було. Хто тому винен — громада знає.

Датки на допомогу жертвам війни в Україні зложили по $5: Р. Павлишин, Дрина Тритяк, В. Курч Дяків, адв. Ів. Білінський. По $3: М. Вареница, І. Добрянський, В. Тритяк. По $2: М. Павлишин, П. Корпан, І. Попович, В. Яцишин. По $1.50: Т. Купчевич. По $1: І. Тремблюк, О. Сорочак, Д. Которош, Т. Папа, П. Свідрик, М. Жук, П. Мисчишин, К. Волянська, І. Слєпко, К. Матіїшин, М. Матіїшин, Н. Конет, Н. Федірко, К. Павлишин, Н. Задорецький, А. Панасюк, А. Банас, Гр. Кальницький, М. Мазур, В. Чайківський, М. Куць, А. Кальницький, Д. Загута, Т. Мураль, Й. Труш, Ів. Медвідь, І. Попович, о. Д. Лещишин, І. Демкович, Г. Степанек, п-на Тритяк, Кат. Тритяк, Т. Рапась, Д. Шмагала, К. Попович, М. Сентій, М. Жук, М. Шмігельський, Лобош, Фистачко, П. Баранська, Ів. Клим, Р. Токменко, Ю. Гладиш, В. Волянський, В. Крупа, П. Купчевич, п-ні Клим, П. Юрчишин, О. Тремблюк, К. Савчин, М. Лещишин, Н. Щупак, Ів. Сидорович, Й. Ціхоцький, П. Коваль, Р. Левицька, П. Молодець, І. Жук, М. Морозович, п-ні Шаваринська, М. Пашковська, Р. Пискливець, І. Филипів, Ст. Косик, М. Більо, С. Кость, О. Степанек, М. Левицький, М. Ярош, А. Білінський, А. Садовська, Т. Габіль, А. Бежик, М. Корпан, М. Когут, Т. Кальмук, А. Садовський, М. Яременко, В. Березовський, В. Женчак, Р. Завінська, К. Ділай, М. Тимчина, В. Жук.

На зборах Злучених Браств і Товариств міста Клівленду рішено, що з початком квітня делеґати підуть по хатах з лістами, щоби збирати жертви на поміч потерпівшим у війні нашим братам. Нехай ніхто не відмовиться, а зложить свою лепту на так благородну ціль.

Мих. Левицький.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З хрестин для Укр. Ам. Доп. Комітету.

В неділю 4 березня справляли родина громадян Перетятків, що є членами 361 від. У. Н. Союзу, хрестини своєму синови Стефанови, що вже є теж членом Союзу. З тої нагоди влаштовано на галі гарну товариську забаву. Кум п. Кучма згадав за події в старому краю та те нещастя, що спало на український нарід. Збірка для воєнних українських жертв принесла $30, яку то жертву переслав В. Павлів до Українсько-Американського Допомогового Комітету в Філядельфії. Жертводавці, вбільшости члени Тов. Дністер, 361 від. У. Н. Союзу, є такі: По $2: Д. Галичин, п-во Перетятко, С. Яндо. По $1: В. Павлів, М. Сосницький, Павалені, Т. Павалені, В. Совенко, П. Кучма, Н. Олійник, І. Галичин, Н. Гойрмен, І. Лисечко, П. Сіґай, п-во Подзюрко, п-во Аґрес, В. Савіцький, Я. Пшик, п-во Турчин, М. Януш, М. Горин, В. Гнатів, Г. Поручинський, В. Федорик, С. Готра. Дрібними $2. Разом $30.00.

ЖАРТИ.

Зміна в стилю жіночих капелюхів.

Газета Омага-Геральд обраховує, що пересічна американка купує три й половину капелюхів річно. На це відповідає друга газета таке: Теперішній стиль жіночих капелюхів якраз надається на таке закупно. Легко можна завважати, як то тепер американські жінки носять половину капелюха на голові.

Дещо про вуглеводні

1)

(Carbohydrates).

Чим газоліна для автомобіля — тим пожива для людини.

Якто мило дивитися на гарний автомобіль, чи на льокомотиву, що тягне поїзд! Власник авта й керівничий паровозу добре дбають, щоб їхні машини були в порядку. Чи з такою приємністю ми дивимося на чоловіка, власника далеко кращої й більше скомплікованої машини, яким є його власне тіло? Чи здоровий він, чи має силу до праці й забави? А скільки то він сам дбає про своє власне тіло, щоби все було в порядку? І так, як автомобілеви потрібно ґазоліни, а льокомотиві вугля, щоби їх пустити в рух, так і чоловікови потрібно засобу, щоби його тримати в русі. Тим засобом для людської машини є пожива, що спалюється подібно, як спалюється ґазоліна, вугіль, чи дрова.

Та є одна різниця в порівнанні. Машину можна затримати від руху, але людський орґанізм ні. І навіть коли нам здається, що ми лежимо спокійно, чи спимо — то ми таки в русі. Наше серце постійно беться, груди підносяться то в гору, то в долину за кожним вдихуванням, чи видихуванням, кров кружляє від стіп до голови, значить ціле тіло в русі. Колиб не було руху, не булоби життя. Автомобіль і паровіз у русі дають тепло; подібно й тіло при життю є тепле. Коли знову машині доставляє тепла ґазоліна й вуголь, чоловікови дає його пожива. І хоч машина в спокою холодна, тіло людини завжди мусить бути тепле, бо холодне тіло це смерть. Пожива - палево для людської машини має отже три важні завдання:

1. Вона мусить дати чоловікови тепла й сили.
2. Доставити матеріялу під будову й ріст тіла.
3. Регулювати різні життеві функції.

Що це таке вуглеводні?

Пожива, що доставляє чоловікові тепла й сили виконувати різні рухи внутрі й працю на зовсі ділиться на три головні ґрупи: вуглеводні, товщі й білковини. Серед цих вуглеводні займають перше місце й становлять половину, або й більше в щоденнім прохарчуванні. Раз, що вуглеводні це найдешевша пожива, друге вона найлекше стравна, а третє вона найліпша, коли ходить про швидке зужиткування. Щож це таке вуглеводні? — спитає дехто.

Вуглеводні це хліб, мучні страви, як макаран, це риж, різного рода каші й така городовина як барабoля, горох, фасоля; це мід, цукор, сироп (патока) та різного рода солодощі. Мука, каші й т. п. мають крохмаль, що робить страву сирою й тому її треба варити чи пекти, щоб уможливити її стравлення. Зате мід, цукор і другі споживаємо без варення. Разова мука й каші, лушпина бараболі й фасолі мають целюльозу, або т. зв. волокно, що додає шорсткости (грубости) поживі. Власне та шорсткість потрібна кишкам, щоби вони могли добре травити страву, а подруге її потрібно для нормального відходу. Є випадки, одначе — а це розвільнення — коли краще уникати шорстких страв, бо вони можуть дразнити ніжні травлінні орґани, а знов у випадках хронічного запору лікарі нераз збільшують обем волокна. Дослідники в цій ділянці навіть рекомедують споживати денно яких пять ґрамів волокна (врап). Отже це волокно, що млинарі викидають у петлюванні муки, чи у виробі кришок („сіріалс") треба набувати з інших джерел, бо воно для здорового травлення потрібне. Виходить, що знову арґумент за разовий хліб виграє. Коли ми за волокно, то пригадаю одну історію, що може не один знає ще з краю. От іде зтурбований господар до лікаря, бо нездужає на запір. Дає йому доктор лікарство завинене в гарне пуделко повне трачіння, щоби пляшечка не збилася. Поспішає він домів і швиденько заїдає „три ложки з водою", як лікар приписав, але не лікарства, а трачіння. По кількох ложках він здоров, але не лікарство, а шорстке „волокно" вилічило...

(Докінчення буде).

WHEN a Jap 75-mm gun threatened to halt landing parties at Bougainville, Marine Sgt. Robert A. Owens placed four men to cover fire from adjacent bunkers and then charged into the mouth of the cannon. He entered the emplacement through the fire port, drove the gun crew out and insured their destruction before he himself was wounded. War Bonds helped pay for the guns with which his men covered his heroic feat. Sergt. Owens was awarded a Navy Cross.

U. S. Treasury Department

Пять просьб від дядька Сема

Уряд просить громадянства звернути увагу на наступні справи:

158 фабрик радару потребують негайно 10,000 робітників. Потребують негайно, бо недописують з продукцією. Девятьдесят процент робіт можуть виконувати жінки. Зголошуйтесь до найближчого федерального бюра праці.

Далі, уряд просить громадянство не подорожувати для приємности. Попит на місця у вагонах Пулмана є пять разів більший, як шість місяців тому. Він постійно зростає, бо в тих вагонах тепер перевозять военних ветеранів, що ідуть на лікування.

Як маєте в хаті чи в офісі старі журнали, книжки або забавові речі, то передайте їх місцевій філії Червоного Хреста. Все це передається раненим воякам в шпиталях і вони будуть дуже раді.

Як на дворі тепло, то не марнуйте опал. В будучому пайки можуть бути менші, як тепер.

Не забувайте цього року за город перемоги. Це дуже важна справа. Розробляйте плян такого городу тепер. Продукуйте стільки харчів, скільки можете, бо цього вимагає военний час. — OBI.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

П. К. Д. в Ню Йорку. Посилаєте нам большевицький зазив до українських товариств, щоб вони висилали протести до американського уряду проти зазіхань поляків на місто Львів. У зазиві сказано, що большевики домагаються „обєднання всіх земель в одну державу українського народу". Маєте рацію, коли пишете, що це звичайний большевицький обман, бо вони ніколи не думають про незалежну державу українського народу, але хочуть завести московське ярмо і назвати це ярмо „державою українського народу".

МАНДРІВНІ ЛЮДИ

(Докінчення зо сторони 2-гої)

волосся, батіг засвистав у повітрі — переляканий крик — батіг іще раз оперезав тіло дівчини, ще раз і ще раз...

Ротмістр здрігнувся, начеб ці удари падали на його тіло. Прискочив до воза:

— Проклятий драбуго! — заревів ротмістр — пусти дівчину!

— Ах, хабаль вельможної пані тут також? — засміявся кльовн. — Дуже гарно, то панові також може трохи дістатися!

Та ротмістр вирвав кльовнові батіг із руки. Кльовн скулився, прискочив ротмістрові до ніг. Почалося розпучливе дужання.

— Рятуйте! — стала кричати дівчина.

Жінки й мужчини повибігали з возів, станули кругом, кричать, вимахують руками.

Та ротмістр уже вирвався із кльовнових обіймів, кинув кльовном об землю. Підвівся, втер собі піт із чола.

Кльовн лежить у потолоченій траві, кров потекла йому по намальованому лиці. Ротмістр розглядається: де дівчина? Ось вона припала до кльовна та втирає йому хусточкою кров із лиця. Пригортає його голову, гладить, цілує і говорить серед плачу:

— Не гнівайся на мене... яж того не хотіла... бідний, бідний Джеко... ти мій дорогенький...

Ротмістрові почорніло в очах. Якось боязко, без словечка усусувся тим усім людям із очей.

На площі затихло.

*

На другий день рано Стрілецька площа опустіла, остався лише круглий слід на тому місці, де ще вчора стояв цирк...

(Кінець).

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 24. лютого 1945 року помер у 61. році життя

ОНУФРІЙ ЛАХОЦЬКИЙ,

Член Тов. Сокіл, від. 218 У. Н. С. в Кемпбел, Огайо.

Покійний походив зо села Репниця Велика, пов. Рогатин, Галичина. Полишив у смутку жену Анастазію, а в старім краю 4 братів і 3 сестри. Похорон відбувся 28. лютого з похоронного заведення до української гр.-катол. церкви, а відтак на цвинтар Кальварію. — В. Й. П.!

М. Стахура.

Дня 23. лютого 1945 року помер у 66. році життя

СЕМЕН РОМАНИШИН,

член Бр. св. Володимира, від. 130 У. Н. Союзу в Ню Йорку, Н. Й.

Покійний походив з села Бзовиця, пов. Зборів, Західна Україна. Полишив у смутку жену Катерину і дві дочки: Анну і Оленку. Похорон відбувся 26. лютого з української церкви св. Юра при участи родини і членів Братства на котол. цвинтар Кальварія. — В. Й. П.!

К. Коваль, секр.

ТАРЗАН, ч. 1150. Звідунчий літак.

Як летнище було скінчене, Торвальд і його раби зробили на землі з одного листя великий білявий знак.

Три дні пізніше згори дався чути сильний шум. Чорних напав страх.

Потім великанський літак спустився з неба та кружляв понад полем.

Націстичний офіцир бачив сигнал і сказав до пілота: „Все гаразд! Осідай!".